

เถโร ปน ปุณฺณชโน นิพนฺณมตฺโตเยว (P70) นิพุทฺโธ โอกุณฺมิ ๗

กั อ. พระเถระ เป็นปุณฺณชโน (เป็น) ผู้สัถยานอนแล้วนั้นเฑียว ก้าวลงแล้ว ฐูความหลับ ๗

สามเถโร จินฺตสิ “อชฺช เม อุชฺชมาเยน สพุทฺธิ ตติโย ทิวโส เอกเสนาสเน วสนฺตสฺส; สเจ นิพุทฺธิตฺวา นิพุทฺทาสฺมาสิ, เถโร สหเสยฺยํ อาปชฺเชยฺย, นิสินฺโนโกว วิตฺตินาเมสฺสามิตี อุชฺชมาเยสฺส มณฺจกสมิเป ปลุลงฺกํ อาภุชิตฺวา นิสินฺโนโกว รตฺตี วิตฺตินาเมสิ ๗

อ. สามเถร คิดแล้ว ว่า “อ. วันนึ้ เป็นวัน ที่สาม ของเรา ผู้อยู่อยู่ ในเสนาสนะเดียวกัน กับ ด้วยพระอุปัชฌาย์ (ยอมเป็น), ถ้าวว่า อ. เรา นอนแล้ว จักประพตฺติหลับไสร้, อ. พระเถระ ฟังถึงทัว ซึ่งสทฺสเวยบติ, (อ. เรา) ผู้นั่งแล้วเฑียว (ยังกาล) จักให้น้อมลวงไปวิเศษ” ดั่งนึ้ นั้คู้เข้าแล้ว ซึ่งปลัลงกัเฑียว ณ ที่เฑิลแห่งเตียงน้อย ของพระอุปัชฌาย์ ยังราตรี ให้น้อมลวงไปวิเศษแล้ว ๗

เถโร ปจฺจุสกาลเ ปจฺจุจฺญาย “สามเถรํ นิภฺขมาเปตฺุ วฏฺฏตฺติตี มณฺจกปสฺเส จิตฺ วิชฺณี คเหตุวา วิชฺณีปตฺตกสฺส อคฺเคน สามเถรสฺส กุณฺสาธกํ ปหริตฺวา วิชฺณี อุทฺธํ อุทฺธิปนฺโต “สามเถร พหิ นิภฺขมาติ อาห ๗

อ. พระเถระ ลูกขึ้นเฉพาะแล้ว ในกาลอันขจัดเฉพาะซึ่งมิด (คิดแล้ว) ว่า “อ. อัน (อันเรา) ยังสามเถร ให้ออกไป ย่อมควร” ดั่งนึ้ ถือเอาแล้ว ซึ่งพัต อันตั้งอยู่แล้ว ที่ข้างแห่งเตียงน้อย ประหารแล้ว ซึ่งเลื้อล่ำแพน ของสามเถร ด้วยปลาย แห่งใบแห่งพัต ยกขึ้นอยู่ ซึ่งพัต ในเบื้องบน กล่าวแล้ว ว่า “ดูก่อนสามเถร (อ. เธอ) จงออกไป ในภายนอก” ดั่งนึ้ ๗

วิชฺณีปตฺตโก อุทฺธิมฺหิ ปฏฺฏิทณฺณิ ๗

อ. ใบแห่งพัต กระทบเฉพาะแล้ว ที่นัยนตา ๗

ตาวเทว อุทฺธิ ภิชฺชิ ๗

อ. นัยนตา แตกแล้ว ในขณะนั้นนั้นเฑียว ๗

โส “กั ภาณเตติ วตฺวา, “อุจฺจุจฺญาย พหิ นิภฺขมาติ วตฺเต, “อุทฺธิ เม ภาณเต ภินฺนนฺติ อวตฺวา เอกเณน หตฺเถน ปฏฺฏิจฺจาทเตวา นิภฺขมิ ๗

(อ. สามเถร) นั้น กล่าวแล้ว ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. อะไรว” ดั่งนึ้, (ครั้นเมื่อคำ) ว่า “(อ. เธอ) ลูกขึ้นแล้ว จงออกไป ในภายนอก” ดั่งนึ้ (อันพระเถระ) กล่าวแล้ว, ไม่กล่าวแล้ว ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. นัยนตา ของกระผม แตกแล้ว” ดั่งนึ้ ปิดแล้ว ด้วยมือ ข้างหนึ่ง ออกไปแล้ว ๗

วตตกรณกาเล จ ปน “อกุชชี เม ภินนตติ ตถนทึ อนิสิตีตวา เอเกน หตฺเถน อกุชชี คเหตฺวา เอเกน หตฺเถน มุญฺจิสสมฺมุชฺชนี อาทาย วจฺจกฺกณฺณจ มุขโรทวนฺนฺจ สมนฺมุชฺชิตวา มุขโรทวนฺนฺจ จเปตฺวา ปริเวณฺ สมนฺมุชฺชิต ๑

ก็แล ในกาลเป็นที่กระทำซึ่งวัตร (อ. สามเณร นั้น) ไม่เป็นผู้หนึ่ง (เป็น) นั่งแล้ว (ด้วยอันคิด) ว่า “อ. นัยน์ตา ของเรา แดกแล้ว” ดังนี้ จับแล้ว ซึ่งนัยน์ตา ด้วยมือ ข้างหนึ่ง ถือเอาแล้ว ซึ่งไม้กวาดอันเป็นกำ ด้วยมือ ข้างหนึ่ง กวาดแล้ว ซึ่งวัจจกฺกณฺณด้วย ซึ่งที่เป็นที่ล้างซึ่งหน้า ด้วย ด้วย ตั้งไว้แล้ว ซึ่งน้ำเป็นเครื่องล้างซึ่งหน้าด้วย กวาดแล้ว ซึ่งบริเวณ ๑

โส อุปชฌายสฺส ทนฺตกณฺณจํ ทมมานํ เอเกน หตฺเถน อาทล ๑

(อ. สามเณร) นั้น เมื่อถวาย ซึ่งไม้เป็นเครื่องชำระซึ่งฟัน แก่พระอุปัชฌาย์ ได้ถวายแล้ว ด้วยมือ ข้างหนึ่ง ๑

อถ นํ อุปชฌายโ อาท “อสิทฺธิโต วตายํ สามเณโร อาจริยฺอุปชฌายานํ เอเกน หตฺเถน ทนฺตกณฺณจํ ทาตุํ ลภตฺติ ๑

ครั้งนั้น อ. พระอุปัชฌาย์ กล่าวแล้ว (กะสามเณร) นั้น ว่า “อ. สามเณร นี้ ผู้ไม่ศึกษาแล้วหนอ ย่อมได้ เพื่ออันถวาย ซึ่งไม้เป็นเครื่องชำระซึ่งฟัน ด้วยมือ ข้างหนึ่ง แก่พระอาจารย์และพระอุปัชฌาย์ ท.” ดังนี้ ๑

“ชานามทํ ภนฺเต ‘น เอตํ วตฺตนฺตติ, เอโก ปน เม หตฺโถ น ตฺจุจฺเจตติ ๑

(อ. สามเณร กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. กระผม ย่อมรู้ว่า (อ. การกระทำ) นั้น เป็นวัตร (ย่อมเป็น) หามิได้ ดังนี้, แต่ว่า อ. มือ ข้างหนึ่ง ของกระผม เป็นอวัยวะว่าง (ย่อมเป็น) หามิได้” ดังนี้ ๑

“กึ สามเณรตติ ๑

(อ. พระเถระ ทามแล้ว) ว่า “ดูก่อนสามเณร อ. อะไร” ดังนี้ ๑

โส อาทิตฺโต ปฏฺฐาย ตํ ปวตฺตติ อาโรเจสิ ๑

(อ. สามเณร) นั้น บอกแล้ว ซึ่งเรื่องอันเป็นไปทั่ว นั้น จำเดิม แต่ต้น ๑

เถโร สุตฺวาว สวักคฺคมานโส “อโห มยา ภาริยํ กมฺมํ กตฺตนฺตติ วตฺวา “ขมาทึ เม สปปริส, นาหเมตํ ชานามิ, (P71) อวสฺสโย โหหิตติ อณฺชลึ ปคฺคยฺห สตฺตวสฺสสิทฺทการกสฺส ปาหฺมุเล อุกฺกฏิกิ นิสิติ ๑

อ. พระเถระ พังแล้วเที่ยว เป็นผู้มิใช่ใจอันสลดแล้ว (เป็น) กล่าวแล้ว ว่า “โอ อ. กรรม อันหนัก อันเรา กระทำแล้ว” ดังนี้ (กล่าวแล้ว) ว่า “ดูก่อนสัตบุรุษ (อ. เธอ) จงอดโทษ แก่เรา, (อ. เรา) ย่อมไม่รู้ (ซึ่งเหตุ) นั้น, (อ. เธอ) เป็นที่อาศัย จงเป็น” ดังนี้ ประคองแล้ว ซึ่งอัญชลี นั่งแล้ว กระโหยง ณ ที่ใกล้แห่งเท้า ของเด็กผู้มีกาสณเจ็ด ๑

อถ น สามเณโร อาห “นาห ภนเต เอตตทถาย กเถสี, ตุมหาก จิตตํ อนุรทขนเตน มยา เอวํ วุตตํ, น เอตถ ตุมหาก โทโส อตถิ, น มยหํ, วฏฏสเสวโส โทโส, มา จินตยิตถ, มยา ตุมหาก วิปปฏิสาร์ รทขนเตเนว นาริจิตนติ ๗

ครั้งนั้น อ. สามเณร กล่าวแล้ว (กะพระเถระ) นั้น ว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. กระผม กล่าวแล้ว เพื่อประโยชน์นั้น หามิได้, (อ. คำ) อย่างนี้ อันกระผม ผู้ตามรักษาอยู่ ซึ่งจิต ของท่าน กล่าวแล้ว, อ. โทษ ของท่าน (ในเพราะเหตุ) นี้ มีอยู่ หามิได้, (อ. โทษ) ของกระผม (ในเพราะเหตุนี้ มีอยู่) หามิได้, (อ. โทษ) นั้น เป็นโทษ ของวัฏฏะนั้นเทียว (ย่อมเป็น), (อ. ท่าน) อย่าคิดแล้ว, (อ. เหตุนั้น) อันกระผม ผู้รักษาอยู่ ซึ่งความเดือดร้อน ของท่าน นั้นเทียว ไม่บอกแล้ว” ดังนี้ ๗

เถโร สามเณเรน อสสาสิมาโนปิ อนสสาสิตวา อุปปนฺนสํวโค สามเณรสส ภณฺทํ คเหตุวา สตถุ สนฺติกํ ปายาสิ ๗

อ. พระเถระ แม้ผู้อันสามเณรให้เบาใจอยู่ ไม่เบาใจแล้ว เป็นผู้มีความสังเวชเกิดขึ้นแล้ว (เป็น) ถือเอาแล้ว ซึ่งภณณะ ของสามเณร ได้ดำเนินไปแล้ว สู่สำนัก ของพระศาสดา ๗

สตุถาปิสุส อาคมนํ โอลเณนโตว นิสสิทิ ๗

แม้ อ. พระศาสดา ประทับนั่งแลดูอยู่แล้ว ซึ่งการมา (แห่งพระเถระ) นั้นเทียว ๗

โส คนฺตวา สตุถารํ วนฺทิตวา สตุถารา สทฺธิ ปฏฺฐิสมโมทนํ กตวา “ขมนิยํ เต ภิกขุ, น กิณฺจิ อติเรกํ อฆาสุกํ อตถิตฺติ ปุจฺฉิตฺติ อาห “ขมนิยํ ภนเต, นตถิ เม กิณฺจิ อติเรกํ อฆาสุกํ; อปิจ โข ปน เม ยมํ ทพรสามเณโร วิย อณฺโณ อติเรกคฺเณ น ทิฏฺฐปฺพุทฺติ ๗

(อ. พระเถระ) นั้น ไปแล้ว ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา กระทำแล้ว ซึ่งความบันเทิงพร้อมเฉพาะ กับ ด้วยพระศาสดา ผู้(อันพระศาสดา) ตรัสถามแล้ว ว่า “ดูก่อนภิกษุ (อ. ยนตคือสรีระ อันมีจักรลี อันมีทวารเก้) อันเธอ พึงอดทนได้(หรือ), (อ. ความทุกข์) มีใช้ความสำราญ อันยิ่งเกิน อะไร ๆ มีอยู่ หามิได้ (หรือ)” ดังนี้ กราบทูลแล้ว ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ. ยนตคือสรีระ อันมีจักรลี อันมีทวารเก้ อันข้าพระองค์) พึงอดทนได้, (อ. ความทุกข์) มีใช้ความสำราญ อันยิ่งเกิน อะไร ๆ ย่อมไม่มี แก่ข้าพระองค์, ก็ อีกอย่างหนึ่งแล (อ. บุคคล) อื่น ผู้มีคุณอันยิ่งเกิน ราวกะ อ. สามเณรเด็ก นี้ เป็นผู้ (อันข้าพระองค์) ไม่เคยเห็นแล้ว (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ๗

“กึ ปน อิมินา กตํ ภิกขุติ ๗

(อ. พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “ดูก่อนภิกษุ ก็ (อ. กรรม) อะไร (อันสามเณรเด็ก) นี้ กระทำแล้ว” ดังนี้ ๗

โส อาทิโต ปฏฺญา สพฺพนํ ปวตฺตี ภควโต อโรเจตฺวา อาห “เอวํ ภนฺเต มยา ชมาปียมาโน มํ เอวํ วเทสิ ‘เนเวตถ ตุมหากํ โทโส อตฺถิ, น มยํ, วฏฺฐสฺสเวโส โทโส, ตุมहे มา จินฺตยิตฺถาติ, อิตฺติ มํ อสฺสาเสสิเยว, มยิ เหนว โกปํ น โทสมกาลี; น เม ภนฺเต เอวรูปํ คุณสมฺปนฺโน ทิฏฺฐปฺพุพฺพิติ ๗

(อ. พระเถระ) นั้น กราบพูลแล้ว ซึ่งเรื่องอันเป็นไปทั่ว นั้น ทั้งปวง แก่พระผู้มีพระภาคเจ้า จำเดิม แต่ต้น กราบพูลแล้ว ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ. สามเณร นั้น) ผู้อันข้าพระองค์ ให้อวดโทษอยู่ อย่างนี้ กล่าวแล้ว กะข้าพระองค์ อย่างนี้ ว่า ‘อ. โทษ ของท่าน (ในเพราะเหตุ) นี้ มีอยู่ หามิได้นั้นเทียว, (อ. โทษ) ของกระผม (ในเพราะเหตุนี้ มีอยู่) หามิได้, (อ. โทษ) นั้น เป็นโทษ ของวัฏฏะนั้นเทียว (ย่อมเป็น), อ. ท่าน อย่าคิดแล้ว’ ดังนี้, (อ. สามเณร นั้น) ยังข้าพระองค์ ให้อวดใจแล้ว นั้นเทียว ด้วยประการฉะนี้, (อ. สามเณร นั้น) ไม่ (ได้กระทำแล้ว) นั้นเทียว ซึ่งความโกรธ, ไม่ได้กระทำแล้ว ซึ่งความ ประทุษร้าย ในข้าพระองค์, ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ (อ. บุคคล) ผู้ถึงพร้อมแล้วด้วยคุณ ผู้มีอย่างนี้เป็นรูป เป็นผู้อันข้า พระองค์เคยเห็นแล้ว (ย่อมเป็น) หามิได้” ดังนี้ ๗

อถ นํ สตุถา “ภิกฺขุ ชีณาสฺวา นาม น กสฺสจฺจิ กุปฺปนฺติ น ทุสฺสณฺติ, สนฺตินฺนุทฺริยา สนฺตมานสฺวา โหณฺตฺติติ วตฺวา อนุสฺสนฺตี อมฺเฏตฺวา ธมฺมํ เทเสณฺโต อิมํ คาถมาห

ครั้งนั้น อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว (กะพระเถระ) นั้น ว่า “ดูก่อนภิกษุ ชื่อ อ. พระชีณาสพ ท. ย่อมไม่โกรธ ต่อใคร ๆ, ย่อมไม่ประทุษร้าย (ต่อใคร ๆ), (อ. พระชีณาสพ ท. เหล่านั้น) เป็นผู้มื่ออินทรีย์อันสงบแล้ว เป็นผู้มื่อใจอันสงบแล้วเทียว ย่อมเป็น” ดังนี้ เมื่อทรงสืบท่อ ซึ่งอนุสนธิ แสดง ซึ่งธรรม ตรัสแล้ว ซึ่งพระคาถา นี้ ว่า